

УДК: 262.2 (477.83) “1739/1780”

С 79

Юрій СТЕЦИК

**ВАСИЛІАНСЬКЕ ЧЕРНЕЦТВО
ПЕРЕМИШЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ В ПЕРІОД
ФУНКЦІОНУВАННЯ СВЯТОПОКРОВСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ:
СОЦІАЛЬНЕ І ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПОХОДЖЕННЯ
(1739 – 1780 рр.)**

На підставі узагальнення каталогів та біограм василіанського чернецтва Перемишльської єпархії визначено чисельність монастирів і ченців, їх типологізацію, територіальну і соціальну приналежність, вікові та освітні характеристики. Проаналізовано кількісний та якісний склад монастирської братії. Показано процес реформування чернечих осередків. Окреслено етапи духовної формації василіанського чернецтва.

Ключові слова: чернецтво, василіани, Чин Святого Василя Великого, провінція, єпархія.

Постановка проблеми. У сучасній українській церковній історіографії основний акцент робиться на вивчення інституційного розвитку монастирів, але поза увагою дослідників перебуває постать самого монаха, а зокрема вивчення його особистісних характеристик: соціальне і територіальне походження, освітній рівень та вікові етапи аскетичного життя. Такий підхід, очевидно, зумовлений наявністю досить фрагментарних спеціальних джерел, які здебільшого не дають можливості досліднику відповісти на низку питань.

Для проведення дослідження використано каталоги монастирів і ченців Святопокровської провінції Чину Святого Василя Великого (ЧСВВ) [VII]. Ці каталоги уклалися в різні роки протоігуменами провінції з метою збору статистично-довідкової

інформації, необхідної для ефективного управління монашими спільнотами та для звітування перед Апостольським Престолом. Адже в досліджуваній період василіанські монастирі були вилучені із юрисдикції місцевих єпископів, митрополитів і переведенні у пряме підпорядкування папи римського. Така система управління Унійною Церквою була запозичена із Католицької Церкви. Дослідники Василіанського Чину віднайшли у Ватиканських архівах та опублікували каталоги монастирів Святопокровської провінції, які надсилалися до Апостольського Престолу в 1754, 1772, 1776 та 1780 рр. Ці досить малоінформативні реєстри доповнює каталог біограм василіанського чернецтва цієї ж провінції, який зберігся до нашого часу в рукописному вигляді та опрацьовується нами з метою укладення спеціального археографічного видання [I], [II], [III].

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що розглядувана тема не була об'єктом спеціального вивчення у церковній історіографії. Натомість віднаходимо студії з інституційного розвитку василіанських монастирів Перемишльської єпархії [1], [2], [4]. Тільки поодинокі праці присвячені вивченню чернецтва як певного духовного прошарку суспільства ранньомодерної доби, однак пов'язані з іншими теренами України [8]. У сучасній польській церковній історіографії спостерігається тенденція розвитку просопографічних досліджень католицького чернецтва середньовічного та нового періодів історії Речі Посполитої [11]. Відповідно адаптація новітніх європейських наукових методологій до сучасної української церковної історіографії уможливить з іншого погляду розглянути історію Церкви та монастирів Київської унійної митрополії.

У статті ставимо собі за *мету*, вивчивши біограми чернецтва, узагальнити соціальні, територіальні, вікові та освітні характеристики, які в подальшому слугуватимуть основою для проведення комплексного просопографічного дослідження.

Перед тим, як розпочати розгляд характеристик василіанського чернецтва, слід зупинитися на підставовій інформації про чисельність монастирів і ченців. До складу Святопокровської провінції, утвореної в 1739 р., увійшли 130 монастирів і 700 ченців із теренів новоприєднаних єпархій (Луцької, Львівської, Перемишльської) до Київської унійної митрополії. Зокрема,

серед них дослідники нараховують 65 монастирів і 300 ченців із Львівської та Перемишльської єпархій.

Також слід зауважити, що більшість монастирів Перемишльської унійної єпархії одразу ж на Львівській капітулі (1739) заявили про входження до нового адміністративно-територіального утворення – Святопокровської провінції: Добромиль, Дерезичі, Лаврів, Лішня, Летня, Перемишль, Стрий, Спас, Самбір, Топільниця, Улюч, Чернелява, Щеплоти, Сушиця Велика. Проте менша частина монастирів Перемишльської єпархії (Білина Велика, Дорожів, Рибник, Яків Старий), очевидно, через упередженість і зволікання ігуменів, заявили про входження до провінції значно пізніше, зокрема під час проведення Дубнівської капітули (1743). Отже, усі монастирі Перемишльської єпархії заявили про входження до складу Святопокровської василіанської провінції [3, 26].

Після утворення Святопокровської провінції та визначення і затвердження в Римі її статусу у Василіанському Чині Святого Василя Великого постала проблема впорядкування монастирських фундацій. Порівнянно з Святотроїцькою (Литовською) провінцією, в Святопокровській (Польській) провінції, зокрема в Перемишльській єпархії, були поширені дрібні монастирі, де, в середньому, проживали 5 – 6 ченців. Перед 1744 р. ліквідовано кілька найменших чернечих осередків, деколи навіть із одноосібною обсадою (Крушельниця, Лука, Лісько). Найбільшим у Святопокровській провінції був монастир у Почаєві, який у 1748 р. нараховував 67 монахів, а більше 20 ченців мали монастирі в Добромилі та Лаврові [3, 28].

Очевидно, що в малих монастирях, які мали досить бідні фундації, монахи утримували себе із власної господарської праці, тому в таких обителях вже не йшлося про організацію життя відповідно до правил, ані про дотримання дисципліни. Тому в 1744 р. папа Бенедикт XIV, затверджуючи постанови Дубенської капітули, доручив митрополитові, щоб він із верховною владою Чину провів реорганізацію монастирів Святопокровської провінції, аби вони нараховували принаймні по 8 монахів. Призначена комісія з цього питання зібралася 1745 р. на Дубенську нараду і на підставі наданих їй документів про прибутки монастирів провінції постановила залишити як самостійні тільки ті обителі, які могли

утримати 8 осіб. Решту монастирів об'єднувалося з багатшими, а частина ліквідовувалася.

До першої категорії із теренів Перемишльської єпархії потрапили Лаврівський, Добромильський, Лішнянський, Щеплотський монастирі. Саме до них мали бути прилучені менші обителі так званої другої категорії: до Лаврова – Спас та Топільниця; до Доброміля – резиденція із церквою Св. Івана у Перемишлі; до Лішні – Летня, Дерезичі, Білина; до Щеплотів – Чернилява та Смільниця.

До третьої категорії належали монастирі, які підпадали під ліквідацію, а їх надбання передавалися у відання найближчих обителів. Так, фундації ліквідованих у Перемишльській єпархії осідків Брюховиця, Улюч, Колодка, Накло, Стрий передавалися у відання Добромильського монастиря; Яжів Старий у 1764 р. переданий до Черниляви; Дорожів та Лужок Долішній зникли безслідно [IV, 2].

У подальшому помітною тенденцією розвитку василіанських монастирів Перемишльської єпархії впродовж другої половини XVIII ст. було скорочення чисельності чернечих осередків шляхом об'єднання їх із більшими монастирями. Проект про об'єднання василіанських монастирів у Святопокровській провінції укладено на згаданій Дубенській нараді (1745), який упроваджувався в життя упродовж другої половини XVIII ст. під ревним контролем Риму.

Так, у 1748 р. Апостольська Столиця вислала анкету для Святотроїцького та Святопокровського протоігуменів, зажадавши докладніших звітів про стан монастирів. Протоігумен Сильвестр Коблянський до своєї обширної відповіді на запропоновану анкету долучив таблиць підлеглих монастирів. У ньому було вміщено 38 монастирів і приєднаних до них 60 резиденцій Святопокровської провінції. Проте відомо, що, окрім згаданих монастирів, продовжували існувати дрібні чернечі осідки, що були призначені до ліквідації, а також ті, які були не зареєстровані в укладених списках Дубенської наради [3, 25].

На прикладі Перемишльської єпархії бачимо, що запропонований процес укрупнення дрібних монастирів набув затяжного характеру. Часто в дрібних монастирях, які мали підлягати ліквідації та перебували без зв'язку із іншими обителями, ченці не хотіли переходити до інших осередків, хоча не були

спроможні утримувати власну обитель, чи (в іншому випадку) не бажали приймати до себе недисциплінованих ченців із розформованих осередків. Ще більше була ускладнена справа монастирів, ліквідації яких противилися фундатори чи їхні спадкоємці, які із входженням василіанських монастирів до провінції втратили своє право патронату над фондованими обителями у власних дрібношляхетських посіlostях.

Процес ліквідації дрібних монастирів на певний час спричинив безлад серед чернецтва. Зокрема, низка монахів із ліквідованих осередків мандрують із монастиря до монастиря без відповідної на це потреби. Проводили, таким чином, досить свавільний спосіб життя та уникали зверхності будь-якого ігумена, оскільки вони не мали сталого місця проживання. За таких обставин Апостольська Столиця прийняла ще один декрет від 27.03.1754 р. про об'єднання малих монастирів, які не мали достатніх фундацій для утримання 8 ченців. Також зазначалося, що потрібно посилити дисципліну в монастирях. Зокрема, пропонувалися шляхи розв'язання актуальної для того часу проблеми міграцій ченців із монастиря до монастиря. Рекомендувалося обмежити відсилення ченців до інших обителей тільки у церковних справах, а не у власних, із виділенням на дорогу грошей та наданням відповідного листа [3, 30].

Порівняльний аналіз статистичних даних каталогів ЧСВВ дає змогу говорити про прогресивну редукцію монастирів у другій половині XVIII ст. Протягом 1754 – 1773 рр. у провінції чисельність монастирів зменшилася на 20 осередків унаслідок скасування незадовільних фундацій, згідно з директивами Апостольської Столиці. За цими даними у 1772 – 1773 рр. у Перемишльській єпархії зафіксовано тільки 6 василіанських монастирів (Дережичі, Доброміль, Лаврів, Лішня, Спас, Щеплоти). Однак відомо, що ще продовжували функціонувати чернечі резиденції у Біліні, Летні, Черниляві та Топільниці [VII, 107].

Розглянемо кількісний та якісний склад монастирської братії василіанських осередків Перемишльської єпархії в другій половині XVIII ст. Адже перші іменні каталоги ЧСВВ почали укладатися тільки у середині XVIII ст. [I], [II], [III]. На основі опублікованих та рукописних іменних каталогів спробуємо проаналізувати особовий склад монастирської братії. Передовсім у

монастирях мешкали ченці віком від 22 до 75 років. Час висвячення, відповідно до Конституції ЧСВВ, охоплював вік від 21 до 25 років. Проте маємо поодинокі випадки ранішого вступу до ЧСВВ (у 16 – 19 років) та і пізнішого (40 – 50 років). Отже, у монастирях були як досить молоді за стажем ченці – від 2 до 7 років перебування в Чині (таких була меншість), так і досвідчені ченці, які протягом 20 – 40 років перебували у ЧСВВ. Таке співвідношення певною мірою впливало на духовне і моральне формування нового покоління василіанського чернецтва. Більшість ченців за своїм соціальним походженням були вихідцями із дрібношляхетських і міщанських родів Перемишльської землі. Проте із утворенням Святопокровської провінції ЧСВВ помітна тенденція до заселення місцевих монастирів вихідцями із простих селянських родів та з інших країв Речі Посполитої – Волині, Поділля [III].

Щодо якісного складу монастирської братії василіанських монастирів Перемишльської єпархії в другій половині XVIII ст. зауважимо, що істотну перевагу в ньому мали ієромонахи порівняно з братією. Для прикладу подаємо динаміку чисельності особового складу Лаврівського монастиря впродовж другої половини XVIII ст.: 1754 р. – 18 отців, 9 братів; 1772 р. – 11 отців, 9 братів; 1776 р. – 11 отців, 9 братів; 1780 р. – 10 отців, 7 братів; 1782 р. – 14 отців, 7 братів; 1783 р. – 13 отців, 7 братів; 1784 р. – 13 отців, 7 братів; 1791 р. – 10 отців, 7 братів [VII].

З огляду на подану інформацію мають рацію ті дослідники, які стверджують, що в цей час ЧСВВ був суто капеланським згромадженням [12, 180].

Так, чисельність чернечої братії залежала від розмірів фундацій та обов'язків, які покладалися на певний осередок. Так, найбагатолюднішими на теренах Перемишльської єпархії були ті монастирі, при яких провадилися різні чернечі студії. Зокрема, Лаврівський та Добромильський монастирі протягом другої половини XVIII ст. налічували від 13 до 27, а деколи 38 ченців. Надалі в дрібніших монастирях (Спас, Щеплоти, Чернилява, Лішня, Дерезичі та ін.) чисельність монастирської братії коливалася в різний час від 6 до 13 ченців. Найменші чернечі спільноти діяли у монастирських резиденціях (Топільниця, Білина, Летня та ін.) де передовсім мешкало від 2 до 5 монахів [VII].

Нестабільність складу чернечих спільнот була зумовлена тогочасною практикою постійних переїздів ченців із монастиря до монастиря з метою проходження студій, для проведення освітніх викладів, для виконання інших духовних обов'язків.

Розглянемо також освітні характеристики василіанського чернецтва. Адже у XVIII ст. після постанов Замойського синоду на капітулах у Львові (1739) та Дубні (1743) василіани займалися вихованням молодого покоління. Із цією метою ченці Перемишльської єпархії провадили різноманітні внутрішні студії: у Добромилі (догматичне богослов'я – 1757 – 1771 рр.), Спасі (риторика – 1776/77, 1779/80, 1783/84 рр.), Щеплотах (моральна теологія 1770 – 1782 рр. та риторика 1783/84 рр.), Лаврові (богослов'я, філософія та риторика 1740 – 1780 рр.) [7, 3].

Внутрішні студії не були сталим явищем, оскільки вони зазнавали постійних змін і були пов'язані із загальним станом не тільки василіанських монастирів Перемишльської єпархії, але й всієї Святопокровської провінції. Так, наприклад, у Лаврові в 1739 – 1741 рр. започатковано філософські студії разом із моральною теологією, які згодом у 1741 р. перенесено до Гощі. І тільки у 1752 – 1753 рр. відновлено студії з моральної теології та філософії, однак у 1754 р. моральну теологію перенесено до Добромиля, а в Лаврові залишено філософські студії до 1767 р. [13, 85].

Кількісний склад монастирських студій характеризується такими даними. Зазвичай, у них навчалось кілька, а інколи кількадесят отців і кліриків-професів. Нечасто кількість студентів перевищувала 20 осіб. У Святопокровській провінції станом на 1754 р. риторику студіювали в Гощі 6 кліриків, філософію у Луцьку – 3 отці та 7 кліриків, теологію у Львові – 8 отців і 3 клірики. Того ж року 4 клірики із тієї ж провінції студіювали в Римі та по 2 алюмнати – в Браневі та Вільні. Невеликим був і персонал учителів. Студії риторики, як подає інформація за 1774 р., викладав завжди один професор. Філософські студії – 1 – 2 професори, теологію – найчастіше 2 професори [9, 1016].

Окремої уваги заслуговують богословські студії, які діяли в Добромилі впродовж другої половини XVIII ст. Зокрема, у 1758 р. управа Святопокровської провінції видала розпорядження про перенесення вивчення спекулятивно-догматичної теології до Добромильського монастиря [VI, 127].

Викладання богослов'я в Добромилі тривало 3 роки. Виклади провадили переважно 2 професори, що навчали у різні роки від 4 до 10 слухачів.

У 1771 р. спекулятивне богослов'я із Добромиля було переведено до Лаврова, а у 1773 р. до Кам'яця-Подільського. У Лаврові було залишено догматичне й моральне богослов'я, яке 1775 р. переведено до Сатанова, а у Лаврові започатковано студії з риторики для ченців, які згодом доповнено студіями з філософії (від 1776 р.) та догматичного богослов'я (від 1778 р.) [V, 162].

Про освітній рівень василіанського чернецтва Перемишльської єпархії подає відомості каталог 1760 р.:

1. Проїшли чернечі студії з риторики, філософії, теології та отримали ієрейські свячення 49% ченців.

2. Проїшли два напрями студій 12% ченців.

3. Проїшли тільки один навчальний напрям 12% ченців.

4. Не проїшли жодних студій 27% ченців, які виконували господарські обов'язки у монастирських фільварках: кравця, шевця, коваля, тесляра, фіртянина.

5. Місця проходження студій:

– риторика – Щеплоти, Краснопуца, Гоща, Бучач.

– філософія – Лаврів, Замостя, Перемишль (школа отців-езуїтів), Львів, Тереховля, Добромиль.

– теологія – Добромиль, Гоща, Львів, Сатанів, Підгірці.

6. Виконання обов'язків після здобуття богословської освіти:
– а) освітні функції – магістр новиків, професор теології, префект школи, катехит;

– б) душпастирські функції – ієромонах, проповідник, сповідник, місіонер;

– в) адміністративні функції – ігумен, вікарій, прокуратор, економ, протоконсультор, провінціал, секретар, архівіст [I].

Василіанський Чин не обмежувався тільки своїми внутрішніми студіями, але й відправляв своїх студентів на навчання до папських семінарій, які тоді були у Вільні, Браунсбургу, Львові, Оломоуці, Празі, Відні, Граці та Римі. Випускники цих папських колегій і семінарій займали потім провідні посади в церковній ієрархії Київської унійної митрополії.

Зокрема, у Римі діяли 2 папські колегії, в яких навчалися українські студенти-василіани: грецька колегія Св. Атанасія та колегія папи Урбана Конгрегації Пропаганди Віри.

Можемо назвати ченців ЧСВВ, вихідців із теренів Перемишльської єпархії, які навчалися в колегії папи Урбана: 1708 р. – Антоній Винницький; 1733 р. – Цезарій Стебновський; 1739 р. – Августин Новосільський; 1741 р. – Максиміліан Рило; 1747 р. – Ієронім Маркевич; 1747 р. – Атанасій Шептицький; 1760 р. – Єротей Корчинський [10, 202].

Нове покоління чернецтва свій духовний вишкіл проходило в другій половині XVIII ст. головню у новіціатах, розташованих у Почаєві та Добромилі. Монах, який пройшов усі ступені чернечого вишколу (послушник – брат – отець), отримував відповідну духовну освітню підготовку. Зокрема, отці-василіани знали кілька мов: польську, латинську, грецьку, а із кінця XVIII ст. німецьку. Проте траплялися поодинокі випадки, коли ченці не вміли ані читати, ані писати навіть рідною “руською” мовою. Також василіани отримували відповідну фахову підготовку, студіюючи риторику, філософію, теологію [VI, 25, 31, 138].

Висновки. У процесі проведеного дослідження з’ясовано, що соціальною базою, із якої рекрутувалося чернецтво, були – шляхта, міщани та селяни, що походили із різних теренів Речі Посполитої, оскільки Святопокровська провінція ЧСВВ охоплювала декілька єпархій Київської унійної митрополії. Загалом у монастирях єпархії проживали ченці віком від 22 до 75 років. Співжиття молодого та старшого поколінь впливало як на духовне, так і на моральне формування чернецтва. Вагому перевагу в особовому складі монастирської братії мали ієромонахи. Чисельність чернецтва залежала від розмірів фундацій та обов’язків, що покладалися на певний монастир. Освітній рівень чернецтва визначався проходженням студій із риторики, філософії та богослов’я, які пройшла більша половина монахів єпархії.

Перспективним напрямом дослідження вбачаємо у віднайденні, опрацюванні та публікації досі невідомих у церковній археографії каталогів монастирів і чернецтва Святопокровської провінції ЧСВВ, до якої належали обителі Перемишльської єпархії.

Джерела та література

- I. ЛННБ. – Ф. 3. – Спр. 435. – С. 1 – 132.
  - II. ЛННБ. – Ф. 3. – Спр. 436. – С. 1 – 144.
  - III. ЛННБ. – Ф. 3. – Спр. 614. – С. 1 – 116.
  - IV. ЛННБ. – Ф. 3. – Спр. 1381/3. – Арк. 1 – 2.
  - V. ЦДІАЛ. – Ф. 364. – Оп. 1. – Спр. 20. – Арк. 162.
  - VI. АВГК. – Syg. 222. – S. 25, 31, 127, 138 – 141.
  - VII. Каталоги Святопокровської провінції ЧСВВ (1754, 1772, 1776 pp.) // Записки Чину Святого Василя Великого (далі ЧСВВ). – Серія II. – Секція I. – Т. XL. – Рим : ОО. Василяни, 1979. – С. 102 – 124 ; 126 – 142 ; 154 – 176.
1. Балик Б. (ЧСВВ) Монастирі Перемиської єпархії за владцтва Ін. Винницького / Б. Балик // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція II. – Т. 3. – Рим : ОО. Василяни, 1958. – С. 69 – 97.
  2. Ваврик М. (ЧСВВ) По василіянських монастирях / М. Ваврик. – Торонто : Видавництво й друкарня ОО. Василян, 1958. – 286 с.
  3. Ваврик М. (ЧСВВ) Нарис розвитку і стану Василянського Чину XVII – XX ст. топографічно-статистична розвідка / М. Ваврик // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція I. – Т. 10. – Рим : ОО. Василяни, 1979. – 180 с.
  4. Ваврик М. (ЧСВВ) Василянські монастирі в Перемиській землі / М. Ваврик // Перемишль. Західний бастион України збірник матеріалів до історії Перемишля та Перемиської землі / під редакцією проф. Б. Загайкевича. – Нью-Йорк – Філадельфія : [Б.в.], 1961. – С. 86 – 96.
  5. Патрило І. (ЧСВВ) Нарис історії Василян від 1743 до 1839 р. / І. Патрило // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція II. – Т. XIII (XIX). – Рим : ОО. Василяни, 1988. – С. 183 – 283.
  6. Підручний П. (ЧСВВ) Василянський Чин від Берестейського З'єднання (1596) до 1743 року / П. Підручний // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція II. – Т. XIII (XIX). – Рим : ОО. Василяни, 1988. – С. 93 – 182.
  7. Филипчак І., Лукань Р. Центральна Крайова Округна Головна Школа в Лаврові (1788 – 1911 pp.) / І. Филипчак // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція II. – Т. XI. – Рим : ОО. Василяни, 1967. – С. 1 – 192.
  8. Яременко М. Київське чернецтво XVIII ст. / М. Яременко. – К. : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 304 с.
  9. Bieńkowski L. Organizacja Kościoła Wschodniego w Polsce / L. Bieńkowski // Kościół w Polsce. – Т. II wieki XVII – XVIII. – Kraków, 1970. – S. 781 – 1049.
  10. Blazejowskyj D. Ukrainian and Bielorussian students in the pontificio collegio Urbano de Propaganda Fide (1627 – 1846) / D. Blazejowskyj // Analecta OSBM. – Ser. II. – Sec. II. – Vol. IX. – Rome : PP. Basiliani, 1974. – S. 202 – 214.

11. Derwich M. Klasztor a miasto w średniowieczu w historiografii europejskiej. Proba podsumowania / M. Derwich // Klasztor w mieście średniowiecznym i nowożytnym / Opera ad historiam monasticam spectantia. – Series 1 : Colloquia 4. – Wrocław – Opole, 2000. – S. 21 – 50.

12. Nabywaniec S. Diecezja przemyska greckokatolicka w latach 1772 – 1795 / S. Nabywaniec // Premisla Christiana. – Przemysł, 1992/1993. – S. 9 – 294.

13. Wawryk M. (OSBM) De studiis philosophico-theologicis in provincia Rutheno-Ucraina OSBM s. XVIII eorumque manualibus / M. Wawryk // Analecta OSBM. – Ser. II. – Sec. II. – Vol. VII. – Rome : PP. Basiliani, 1971. – S. 85 – 113.

Стецьк Юрий. Василианское монашество Перемышльско́й епархии в период функционирования Святопокровско́й провинции: социальное и территориальное происхождение (1739 – 1780 года). На основании обобщения каталогов и биограмм василианского монашества Перемышльско́й епархии определено численность монастырей и монахов, их типологизацию, территориальную и социальную принадлежность, вековые и образовательные характеристики. Проанализирован количественный и качественный состав монастырской братии. Показан процесс реформирования монашеских ячеек. Очерчены этапы духовной формации василианско́го монашества.

Ключевые слова: монашество, василиане, Чин Святого Василия Великого, провинция, епархия.

Stetsyk Yuriy. The Basilian monkhood of the Przemysl Eparchy in functioning period of the St Intercession (Svyatopokrovsk) province: social and territorial origin (1739 – 1780). On the basis of generalization of catalogues and biogrammes of the Basilian monkhood of the Przemysl Eparchy the author finds out quantity of monasteries and monks, their typologization, territorial and social belonging, age-old and educational characteristics. Quantitative and quality composition of monasterial fraternity is analysed. The process of reformation of monastic centers is shown. The stages of spiritual structure of Basilian monkhood are outlined.

Key words: monkhood, Basilian monks, Order of St Basil the Great, province, eparchy.